

Forvaltningsplan for Olsengelva naturreservat i Namsos kommune

2019–2029

Tittel : Forvaltningsplan for Olsengelva naturreservat i Namsos kommune. 2019–2029
Dato : 05.04.2019
Forfatter : Veronica Myhr Stavnås
Rapportnummer : Rapport 5 – 2019
ISBN : 978-82-8397-014-2

Emneord : naturreservat
boreal regnskog
Namsos kommune

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 14

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Olsengelva naturreservat. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Olsengelva naturreservat inneholder boreal regnskog av den såkalte namdalstypen. Forvaltningsplanen skal bidra til å bevare og videreutvikle verneverdiene i naturreservatet.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
Olsengelva (VV00003351).....	4
1.1 Om forvaltningsplanen	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
2 Områdefakta	5
2.1 Internasjonale forpliktelser	5
2.2 IUCN-tekst	6
2.3 Tilleggsopplysninger	6
3 Natur	6
3.1 Beskrivelse	6
3.2 Naturtyper beskrivelse.....	6
3.3 Arter beskrivelse	7
3.4 Geologi beskrivelse.....	7
3.5 Negativ påvirkning beskrivelse	7
4 Bruk-historikk	7
4.1 Verneprosess.....	7
4.2 Landbruk	7
4.3 Reindrift.....	8
5 Forvaltning.....	8
5.1 Innledning	8
5.2 Skjøtselsplan	8
5.3 Besøksforvaltning	8
5.4 Naturmangfoldloven	9
5.5 Verneforskrift URL	9
5.6 Sentrale føringer	9
5.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	9
5.8 Tilleggsopplysninger	10
6 Kunnskapsgrunnlag	11
7 Vedlegg.....	11
Vedlegg 1: Artsmangfold	11
Vedlegg 2: Kart over naturreservatet	11

1 Innledning

Olsengelva (VV00003351)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	08.11.2018
Planlagt revisjon	05.04.2029
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	05.04.2019
Høringsdato	20.12.2018

ephorte saksnummer	2018/20587
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Namsos
Verneform	naturreservat
Verneplan	Skogvern
Vernet dato	15.12.2017

1.1 Om forvaltningsplanen

Olsengelva naturreservat ble opprettet ved Kongelig resolusjon 15. desember 2017. Det ble meldt oppstart av forvaltningsplanarbeidet samtidig med vernevedtaket, og det praktiske arbeidet med forvaltningsplanen startet opp i november 2018. Forvaltningsplanen er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med vernet av Olsengelva er å bevare et variert område med gammel og lite påvirket skog. Med sin variasjon i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser har området særlig betydning for biologisk mangfold. Verneverdiene er særlig knyttet til truet og sårbar natur som boreal regnskog og sjeldne og sårbare arter knyttet til denne naturtypen. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak. Forvaltningsplanen er en presisering og utdypning av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis.

Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

2 Områdefakta

Landareal (daa)	279
Sjøareal (daa)	Nei
IUCN-status	IUCN_IA
Ramsar-status	Nei
Emerald-status	

2.1 Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

2.2 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion ([IUCN](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet er det blant annet utviklet et klassifiseringssystem med såkalte [IUCN-kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Olsengelva naturreservat faller inn under IUCN-kategori IA ('strict nature reserve'). Denne kategorien innebærer et vern for å ivareta biodiversitet og mulig geologiske/geomorfologiske egenskaper, hvor menneskelig bruk og påvirkning på området er begrenset for å sikre beskyttelse av verneverdiene (Dudley 2008).

2.3 Tilleggsopplysninger

Olsengelva naturreservat ligger sørvest for Namsos, og utgjør hovedsakelig en bekkedal i tilknytning til Olsengelva som har utløp i Løgnin, like nord for naturreservatet. Bekkedalen strekker seg ca. 1,2 km i retning nord-sør. En tilløpsbekk, Seterbekken, er også inkludert sørvest i verneområdet. Området berører gnr./bnr. 32/3, 32/4, 32/17 og 32/1 i Namsos kommune.

Tekniske inngrep:

Det er hogstfelt langs en del grenselinjer. Det går også noen traktorveger/driftsveger gjennom området.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Området er en boreal regnskog av den såkalte namdalstypen, med bl.a. gullprikklav (VU) og den sjeldne granfylltaven (EN). I rikere parti finnes bl.a. skogsnelle, enghumleblom og mjødukt. Området er overveiende en bekkedal i ganske flatt terreng. Namdalstypen av boreal regnskog opptrer typisk i ravinedaler i marin leire, og på substrat med høy pH. Forslagsområdet er nesten heldekket av naturtyper og/eller MiS-registreringer (Miljøregistreringer i skog).

3.2 Naturtyper beskrivelse

Verneområdet består hovedsakelig av en bekkedal med den sårbare naturtypen boreal regnskog (VU), av namdalstypen. Namdalstypen av boreal regnskog opptrer typisk i bekke- og ravinedaler i marin leire og på underlag med høy pH. Kun deler av skogen står på marine sedimenter, men partier uten marine avsetninger har også regnskogkvaliteter. Bekkedalen er ca. 20 meter dyp.

Skogen domineres av gran og er under naturlig dynamikk, hvor de eldste trærne er inntil 200 år gamle (Klepsland 2012). Det er flere partier langs elva med flompåvirket vegetasjon. Herunder frodig gras-bregne-vegetasjon med bl.a. strutseving, mjødukt, skogsivaks og skogrøyrkvein, og rik småbregne- og sumpskog med arter som skogburkne, sumphaukeskjegg og sølvbunke. Det er også flater med oreskog langs elva som har preg av flommarkskog. Det står også en del døde grantrær på flommark langs elva

En tilløpsbekk til Olsengelva – Seterbekken – er også inkludert i verneområdet. Her er det ikke boreal regnskog, men gammelskog hvor det etter MIS (Miljøregistreringer i skog) er registrert rikbarkstrær på leirraviner. Rikbarkstrær har bark med høy pH (>5) og høyt kalkinnhold, og er oftest løvtrær. Mange rødlista lav-, sopp- og lavararter lever på denne typen trær. Raviner har typisk bratte dalsider med rike og fuktige miljøer, og med stor variasjon fra topp til bunn. Skog i raviner har ofte et stort artsmangfold av sjeldne lavararter (landbruksdirektoratet.no).

Innenfor Olsengelva naturreservat er det avgrenset to kjerneområder bestående av boreal regnskog med gran: Brannhaugmyra S og Storolsengmyra NØ (se vedlagt kart). Begge kjerneområdene har status «svært viktig» (verdi A, Klepsland 2012).

3.3 Arter beskrivelse

Det er i første rekke lavfloraen som er interessant i Olsengelva naturreservat. Nord i naturreservatet finnes det lungeneversamfunn (*Lobarion*-samfunn) gjennom det meste av bekekløfta, og det er også noen forekomster på skjermede plasser lenger sør i området. Lungeneversamfunn karakteriseres av en rekke bladlaver som er avhengig av høy luftfuktighet og skoglig kontinuitet (lang tid uten hogst). Enkelte steder her har også god forekomst av trådragg (VU) og gullprikklav (VU). En liten forekomst av granfiltlav (EN) ble første gang påvist i 2012 (Klepsland). Andre interessante artsfunn er gubbeskjegg (NT), langnål (NT), trøndertustlav (VU), granpensellav, dvergiltlav og rustdoggnål (NT). Totalt er det registrert seks rødlista lavararter i verneområdet (Klepsland 2012, se vedlegg).

3.4 Geologi beskrivelse

Berggrunnen i Olsengelva naturreservat består av granittisk gneis med små linser av amfibolitt. Det finnes marine avsetninger i omtrent hele naturreservatet, i mer eller mindre sammenhengende grad (NGU 2015).

3.5 Negativ påvirkning beskrivelse

Lavfloraen i Olsengelva har blitt negativt påvirket av økt solinnstråling og vindtrekk som en følge av hogst gjennomført før området ble vernet (Klepsland 2012). Potensiell framtidig hogst i grenseområdene til verneområdet vil ha en negativ påvirkning på lavforekomstene inne i verneområdet.

4 Bruk-historikk

4.1 Verneprosess

Olsengelva er tilbudt av grunneiere gjennom ordningen med frivillig vern. På bakgrunn av de biologiske verdiene som finnes i området, kvalifiserte området til vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

4.2 Landbruk

Det drives skogbruk sørøst for naturreservatet, og det går to driftstraseer gjennom naturreservatet i den forbindelse.

4.3 Reindrift

Olsengelva ligger i Østre Namdal reinbeitedistrikt (Tjåehkere sijte), og inngår i distriktets hovedområde for vinterbeite. Området kan brukes som reinbeite gjennom hele året, men brukes i hovedsak som vinterbeite. Noen år kjøres reinen på lastebil og slippes ved Gryta for vinterbeite. Det brukes motorisert kjøretøy i distriktet i forbindelse med reindrift.

Formålet med opprettelsen av Olsengelva naturreservat omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnet. Vernet skal ikke være til hinder for rasjonell reindrift, og området skal forvaltes slik at reindrift skal kunne foregå som tidligere. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner, og alle tiltak som kan skade samiske kulturminner må forelegges Sametinget. Reindrift i naturreservatet reguleres hovedsakelig av reindriften.

Reinbeitedistriktene er pålagt å utarbeide distriktsplan, jf. § 62 i reindriften. Distriktsplanen skal vise hvilke terrenggående kjøretøy som brukes, samt ha bruksregler for motorisert ferdsel på barmark. Etter reindriften § 23 skal motorisert ferdsel på barmark begrenses mest mulig og så langt som mulig foregå etter faste traseer. For motorisert ferdsel på barmark kan distriktsplan / bruksregler, som beskriver motorisert ferdsel tilstrekkelig, legges til grunn for tillatelse etter verneforskriften.

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 7 (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 7, behandles søknaden etter verneforskriften § 8 som er sammenfallende med naturmangfoldloven § 48. Tiltaket kan da gis dispensasjon dersom det verken går imot vernets formål eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Tiltaket kan også gis dispensasjon dersom vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Målet med vernet av Olsengelva er å bevare et område med gammel og lite påvirket skog. Verneområdets verdi er særlig knyttet til truet og sårbar natur som boreal regnskog, og sjeldne og sårbare arter knyttet til denne naturtypen.

5.2 Skjøtselsplan

Ikke behov for plan.

5.3 Besøksforvaltning

Planbehov er ikke avklart.

5.4 Naturmangfoldloven

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven kapittel II kommer til anvendelse ved utøvelse av offentlig myndighet, og må vurderes når det treffes vedtak etter verneforskrifter.

De miljørettslige prinsippene er kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver (§ 11) og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12).

Prinsippene er ikke selvstendige vedtakshjemler, men skal legges til grunn som retningslinjer når det treffes beslutninger som berører naturmangfold etter andre bestemmelser. Dette innebærer at prinsippene skal være en del av vurderingen både ved vedtak med hjemmel i spesifiserte dispensasjonsbestemmelser i verneforskrifter og ved vedtak etter naturmangfoldloven § 48. Naturmangfoldloven § 7 angir at det skal fremgå av vedtaket hvordan prinsippene er vurdert.

5.5 Verneforskrift URL

<https://lovdata.no/forskrift/2017-12-15-2087>

5.6 Sentrale føringer

Naturmangfoldloven § 48 gir forvaltningsmyndigheten hjemmel til å gi dispensasjon fra verneforskriften i tre alternative tilfeller; dersom det ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, dersom sikkerhetsmessige hensyn gjør det nødvendig, eller dersom hensynet til vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutsees, eller spesielle /særskilte tilfeller som ikke ble vurdert, på vernetidspunktet. Første alternativ dekker tilfeller hvor verneformål og verneverdier tåler enkeltstående avvik fra vernebestemmelsene, og er i utgangspunktet ment for bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser. Dispensasjonsbestemmelsen i § 48 er en kan-regel, det vil si at selv om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, så er det ingen som har krav på dispensasjon. Det er nødvendig med en bredere vurdering av om det bør gis dispensasjon.

5.7 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Reindrift – motorferdsel	§ 6 c, § 7 g	Nødvendig bruk av snøscooter på snødekt mark i forbindelse med reindrift er tillatt, men leiekjørere må medbringe skriftlig dokumentasjon for avtale med oppdragsgiver. Det kan etter søknad gis dispensasjon til nødvendig bruk av lett terrengkjøretøy på barmark ved utøvelse av reindrift. Her kan det gis flerårige tillatelser som koordineres med, og tas inn i, distriktsplanen (jf. 4.3). Med skiftende klima vil det iblant være behov for kjøring med snøscooter på barmarksflekker/-områder.

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
		Det kan etter søknad gis dispensasjon til reindriftens nødvendige uttak av bjørk til brensel og for vedlikehold av lovlig oppsatte reingjerder og annet reindrifutstyr. Bestemmelsen gjelder ikke vedhogst for å frakte vekk fra området. Det må vises hensyn til verneverdiene i naturreservatet.
Rydding av eksisterende stier	§ 4 h	Rydding av eksisterende stier (se vedlagt kart) er tillatt. Med rydding menes fjerning av kvist og nedfall. Ved rydding av nedfall skal den delen av treet/vindfallet som ligger over stiens eksisterende bredde kappes vekk. Nedfall skal ikke fjernes fra reservatet eller ryddes i haug, men legges ved siden av stien.
Skogsdrift – transport	§ 6 d	Nødvendig transport i forbindelse med skogdrift i bakenforliggende areal er tillatt langs eksisterende traseer (se vedlagt kart).
Uttransport av felt vilt	§ 6 pkt. b, § 7 pkt. b	Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og ulv er tillatt dersom en bruker lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget. Ved terrengskade av betydning kan tiltakshaver bli stilt til ansvar, og det kan bli stilt krav om oppretting av skadene. Dersom andre kjøretøy skal benyttes til uttransport, må dette omsøkes. Uttransport av felt vilt skal foregå utenom våte myrpartier og annen bæresvak mark, for å unngå varige kjørespor. Søknad om bruk av andre kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy må inneholde tidsrom for transporten og hva slags kjøretøy som skal benyttes. Det kan her gis flerårige dispensasjoner.

5.8 Tilleggsopplysninger

Hva som er tillatt, samt hva som kan tillates etter dispensasjon, er beskrevet i verneforskriften og retningslinjene i forvaltningsplanen. Søknad om dispensasjon fra vernebestemmelsene skal inneholde:

- Tiltakshavers /søkers navn og adresse
- Kart med inntegnet plassering av tiltaket
- Eiendomsforhold (evt. grunneiers tillatelse)
- Beskrivelse av tiltaket, omfang og varighet
- Hvilke naturtyper og naturverdier som blir berørt (dersom dette er kjent)

Vilkår for dispensasjoner:

Forvaltningsmyndigheten kan stille vilkår for dispensasjoner. Det skal alltid vurderes om det bør knyttes vilkår til tillatelser for å ivareta verneformålet.

Vedtak:

Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret. Politiet skal ha kopi av motorferdselløyer og Sametinget og fylkeskommunen skal ha kopi dersom vedtaket berører kulturminner. Det er klagerett på alle vedtak.

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Klepsland J. T.	2012	Reinventering av granfiltlav (Fuscopannaria ahlneri) i 2012	BioFokus	http://www.biofokus.no/pages/biolit/view/723553f225f9180ed37fce2bf8d98859226709f7/

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	14.12.2018	Artsmangfold		Ja

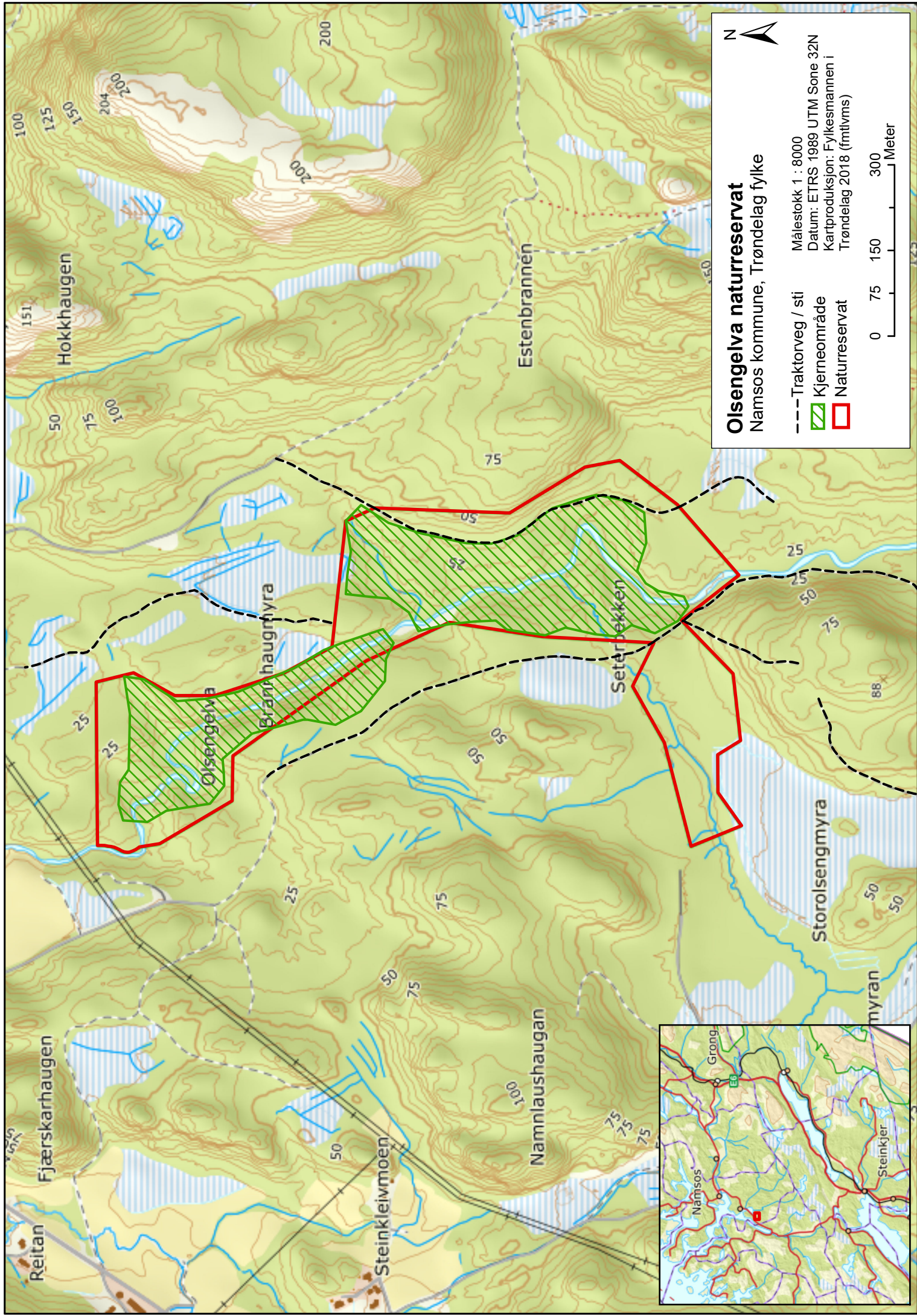
KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
2	14.12.2018	Kart over naturreservatet		Ja

Vedlegg 1: Artsmangfold i Olsengelva naturreservat

Tabell 1 Oversikt over rødlista arter som har blitt registret i Olsengelva naturreservat under feltregistreringer i september 2012 (Klepsland 2012). Voksested og status er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

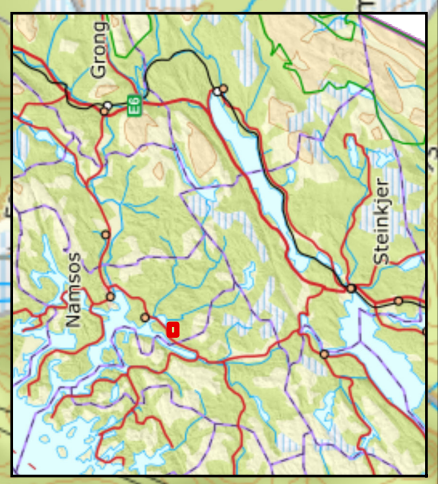
Gruppe	Art	Status	Voksested
Lav	Gubbeskjegg <i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	Epifyttisk på gamle bartrær (gran)
	Trådrag <i>Ramalina thrausta</i>	VU	Døde greiner av gran, baserike bergvegger langs vassdrag
	Gullprikklav <i>Pseudocyphellaria crocata</i>	VU	Løvtrær med rik bark, grankvister
	Granfiltlav <i>Fuscopannaria ahlneri</i>	EN	Tynne grankvister, bergvegger
	Trøndertustlav <i>Lichinodium ahlneri</i>	NT	Tynne grankvister
	Rustdoggnål <i>Sclerophora coniophaea</i>	NT	Gamle trær eller høgstubber

Olsengelva naturreservat

Namsos kommune, Trøndelag fylke

- Traktorveg / sti
 - Kjerneområde
 - Naturreservat
- Målestokk 1 : 8000
Datum: ETRS 1989 UTM Sone 32N
Kartproduksjon: Fylkesmannen i
Trøndelag 2018 (fimtvlms)

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/trondelag

